

1.КОРПОРАТИВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

1.1.Учредяване

Търговска Банка Д АД (предишно наименование Демирбанк (България) АД) е създадена на 15.04.1999 г. като акционерно дружество. Адресът на управление на банката е гр. София, бул."Ген. Е.И. Тотлебен" № 8. Търговска Банка Д АД е универсална банка, притежаваща пълен лиценз за извършване на банкови услуги в страната и чужбина, в местна и чужда валута, както и извършване на всички други сделки по чл. 2, ал. 1 и ал.2 от Закона за кредитните институции.

1.2.Собственост и управление

Към 31.12.2016 г. капиталът на банката е собственост на г-н Фуат Гювен, който притежава пряко - 66,7 % от капитала и чрез компанията ФОРТЕРА ЕАД с ЕИК 175194303 - 33,3 %. Банката има двустепенна система на управление – с Управителен и Надзорен съвет.

Към 31.12.2016 г. ръководството на банката, в лицето на Управителния съвет се състои от 3 (трима) членове, а именно: Анна Иванова Аспарухова – Председател на УС и Изпълнителен директор; Мартин Емилов Ганчев - Член на УС и Изпълнителен директор; Пламен Иванов Дерменджиев – Член на УС.

Към 31.12.2016 г. лицата, натоварени с общо управление на банката, в лицето на Надзорния съвет се състои от 3 (трима) членове, а именно: Валери Борисов - Член на НС, Председателстващ НС, Емел Гювен – Член на НС, Бахатин Гюрбюз - Член на НС.

Съгласно изискванията на Закона за кредитните институции, разпоредбите на Устава на Търговска Банка Д АД и съдебната регистрация на банката, тя се представлява от всички членове на УС заедно или заедно от двама изпълнителни директори. Към 31 декември 2016 г. изпълнителни директори на банката са: Анна Иванова Аспарухова – председател на УС и Мартин Емилов Ганчев – Член на УС и изпълнителен директор.

В банката функционира одитен комитет, който наблюдава работата на външните й одитори, дейността на вътрешния одит, управлението на риска и счетоводната дейност и финансовата отчетност.

Одитният комитет има следния състав: Тома Стоилов – председател, Василка Иванова – член, Екатерина Мангъфарова – Капинчева.

Към 31.12.2016 г. общият брой на персонала в банката е 412 служители (31.12.2015 г.: 398 служители).

1.3.Предмет на дейност

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от централната банка на България, Българска Народна Банка (БНБ), и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство.

Основната дейност на банката през 2016 г. е била свързана с привличане на депозити

от клиенти, предоставяне на кредити на бизнес клиенти и граждани, обслужване на разплащания на клиенти в страната и в чужбина, сделки с ценни книжа, извършване на репосделки на междубанковия пазар, сделки с чуждестранна валута, издаване на акредитиви и гаранции и други финансови услуги в България.

1.4. Структура на банката

Към 31.12.2016 г. банката има разкрити 53 структурни звена, в т.ч. централно управление, 30 финансови центрове, 12 офиса и 10 изнесени работни места, разположени в отделни градове на страната.

1.5. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на банката, за периода 2013 – 2016 г. са представени в таблицата по – долу:

Показател	2013	2014	2015	2016
БВП в млн. лева	82,166	83,634	88,571	91,873*
Реален растеж на БВП	0.9%	1.3%	3.6%	3.4%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-2.0%	-0.9%	-0.5%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.47	1.47	1.76	1.77
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.43	1.59	1.80	1.86
Основен лихвен процент в края на годината	0.02	0.02	0.01	0.00
Безработица (в края на годината)	11.8%	10.7%	10.0%	8.0%

*Прогноза на БНБ за 2016 г., източник: БНБ.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА БАНКАТА

2.1. База за изготвяне на финансовия отчет

Индивидуалният финансов отчет на Търговска банка Д АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2016 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година банката е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2016 г., не са настъпили промени в счетоводната политика, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Новите и/или променените стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 1 (променен) Представяне на финансови отчети - относно инициатива за оповестявания* (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приет от ЕК). Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока на съставителите на финансови отчети, когато е необходимо те да прилагат преценка за същественост на определена информация и нейното представяне при изготвянето на финансовите отчети, т.е. за включването или не на дадена информация, подход на представяне в отчета за финансовото състояние и в отчета за всеобхватния доход - агрегиране или самостоятелно представяне, подход на подредба на пояснителните приложения, както и представянето на някои специфични статии в отчетите;

- *МСС 16 (променен) Имоти, машини, съоръжения и МСС 41 (променен) Земеделие - относно растения-носители* (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приети от ЕК). Тази промяна въвежда подхода за оценяване и отчитане на плододайни насаждения (растения) на принципа на имотите, машините и оборудването (ДМА) по реда на МСС 16, а не съгласно МСС 41 (по цена на придобиване и с възможност за прилагане на модела на преоценената стойност, след навлизане в плододайна възраст), тъй като тяхното участие в селскостопанското производство е сходно с тяхното (ДМА) в индустриалното производство;

- *МСС 16 (променен) Имоти, машини, съоръжения и МСС 38 (променен) Нематериални активи - относно а допустимите методи за начисляване на амортизация* (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приети от ЕК). Това разяснение уточнява, че методът за амортизация на един актив на база съотношение спрямо очакваните приходи, в чието генериране той участва, не се приема за подходящ амортизационен метод за измерването на ползите, които се консумират от използването този актив (освен в много редки случаи, по изключение);

- *МСС 19 (ревизиран 2011 г.) Доходи на наети лица* (в сила за годишни периоди от 1.07.2014 г. – приет от ЕК за годишни периоди от 01.02.2015 г.). Тази промяна е свързана с разяснение относно третирането на вноски, направени от страна на служители или трети лица в планове с дефинирани доходи, съгласно формалните условия на съответния план. Промяната определя, че тези вноски следва да се третират като намаление на разходите за стаж като се разпределят за периода на трудов стаж когато те са обвързани с годините на трудов стаж на лицето, а се приспадат от разходите за стаж за периода на полагане на труда, когато вноските не са обвързани със стажа;

- *МСС 27 (променен) Самостоятелни финансови отчети - относно метод на собствения капитал в самостоятелните финансови отчети* (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приет от ЕК). С тази промяна е възстановена опцията в МСС 27 за оценяване и отчитането по метода на собствения капитал на инвестициите в дъщерни, асоциирани и съвместни дружества в самостоятелните финансови отчети;

- *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 (променен) Оповестяване на участия в други предприятия и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно изключения при консолидация от инвестиционни дружества* (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2016 г. –

приети от ЕК). Тази промяна възниква във връзка с уточненията относно възможността за освобождаване от задължение за консолидация на дружества със статус на дружество-майка – основно за: 1) дали и как едно инвестиционно дружество следва да отчита едно дъщерно дружество по справедлива стойност, когато дъщерното дружество предоставя инвестиционни услуги на трети лица или поддържащи услуги на самото инвестиционно дружество; 2) взаимодействието между промените за инвестиционни дружества и освобождаването от необходимостта за изготвяне на консолидиран финансов отчет според МСФО 10; 3) дали едно не-инвестиционно дружество трябва да прилага отчитането по справедлива стойност на свои съвместни или асоциирани дружества, които са инвестиционни дружества;

- *МСФО 11 (променен) Съвместни споразумения - относно отчитане на придобиване на дялове в съвместни дейности (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приет от ЕК).* Това допълнение основно уточнява, че при придобиването от страна на инвеститор на дялове в съвместна дейност, която по съдържание представлява бизнес, следва да се прилагат изискванията и правилата на МСФО 3 за бизнес комбинации;

- *МСФО 14 Отсрочени активи и пасиви по регулирани дейности (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. - ЕК отлага процеса по приемането на този междинен стандарт до издаването на финалния стандарт).* Този стандарт е нов и служи като междинен стандарт, приложим само за предприятия, които ще преминават към МСФО като отчетна рамка за първи път, с действие до приключването на проекта за нов всеобхватен стандарт, който ще адресира такъв тип регулирани дейности. Не се прилага от предприятия вече преминали към МСФО;

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2010-2012 (м.декември 2013 г.) - подобрения в МСФО 2, МСФО 3, МСФО 8, МСФО 13, МСС 16, МСС 24, МСС 38 (в сила за годишни периоди от 01.07.2014 г. – приети от ЕК за годишни периоди от 01.02.2015 г.).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) промяна в дефиницията на „период на (безусловно) придобиване на права” и „пазарно условие” и са добавени „условие на изпълнението” и „условие на услугата” (МСФО 2); б) уточнение за третирането на условните възнаграждения при бизнес комбинации, които отговарят на определението за финансов инструмент (като финансови задължения или инструменти на собствения капитал) и тяхната оценка в края на всеки отчетен период – по справедлива стойност, вкл. представянето на ефектите от нея в отчета за всеобхватния доход (МСФО 3, МСФО 9, МСС 39 и МСС 37); в) изискване за оповестяване на преценките и критериите при определянето на агрегираните оперативни сегменти за целите на сегментното отчитане (МСФО 8); г) допълнително разяснение относно техниката на корекция на отчетна стойност и натрупаната амортизация в случаите, когато дадени активи са преоценени, като се поставя изискване тя да е последователна като подход спрямо преоценката на балансовата стойност на съответния актив (МСС 16, МСС 38); д) уточнение относно дружество предлагащо ключов управленски персонал като услуга на друго дружество, че то също е негово свързано лице (МСС 24);

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2012-2014 (м. септември 2014 г.) - подобрения в МСФО 5, МСФО 7, МСС 19, МСС 34 (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и

изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятията. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: 1) допълнителни пояснения, че едно дружество може да рекласифицира активи „държани за продажба” към активи „държани за разпределение към собствениците” (и обратно) и това не третира като промяна на първоначалния план на освобождаване, както и на датата на класификацията по реда на МСФО 5; 2) допълнителни насоки за разяснение дали един договор за обслужване относно един напълно отписан трансфериран финансов актив представлява по същество продължаващ ангажимент при трансфера за целите на определяне обхвата на необходимите оповестявания; както и разяснение относно приложимостта на изискванията за оповестяване на нетирането на финансови активи и пасиви в съкратени междинни финансови отчети (МСФО 7); 3) уточнение относно изискването в стандарта, че висококачествените корпоративни облигации използвани, които се използват при определянето на дисконтовия фактор за доходите след напускане следва да бъдат деноминирани в същата валута, в която се изплащат и доходите на съответните наети лица, т.е. дълбочината на пазара трябва да се изследва на ниво валута (МСС 19); и 4) пояснение на израза-изискване „на друго място в междинния финансов отчет”, т.е., че това означава както представянето на информацията в кое и да е място в междинния финансов отчет, но и представянето на друго място в цялостната междинна отчетност (доклади), вкл. междинни доклади на ръководството, стига да е налице кръстосана референция между междинния финансов отчет и мястото, където е включено оповестяването (МСС 34).

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2016 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от банката. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика, класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на банката за следващи периоди, а именно:

- *МСС 7 (променен) Отчет за паричните потоци - относно инициатива за оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока към информацията, предоставяна на потребителите на финансовите отчети, които да могат да подобрят разбирането си за ликвидността и финансовите операции на дружеството. Промяната изисква допълнително оповестяване и пояснения да бъдат направени относно промените в пасивите на дружеството във връзка с: (а) промени от финансиращата дейност в резултат на операции, водещи до промени в паричните потоци; или (б) от промени в резултат на непарични транзакции като придобивания и освобождавания, начислявания на лихви, ефекти от курсови разлики, промени в справедливите стойности, и други подобни. Промени във финансови активи би следвало да се включат в това оповестяване, ако произтичащи от това парични потоци са представени към финансиращата дейност (например, при определени хедж операции). Допустимо е включването и на промени в други обекти, като част от оповестяването, като те се посочват отделно;

- *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК) - признаването на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби.* Тази промяна пояснява отсрочените данъци при случаите, когато актив

се оценява по справедлива стойност и оценката по справедлива стойност е по-ниска от данъчната база. Уточнението включва: а) временни разлики възникват независимо дали балансовата стойност на актива по-ниска от данъчната му основа; б) съответното предприятие би трябвало да прецени при определянето на своите бъдещи данъчни печалби дали би могло да приспада по-голяма сума от балансовата стойност на актива или не; в) ако според данъчното законодателство има ограничения за използването на данъчни печалби, срещу които може да се възстановяват определени отсрочени данъчни активи, то прегледът и оценката на възстановяването на отсрочените данъчни активи трябва да бъде направена в комбинация с останалите отсрочени данъчни активи от същия вид; и г) намаленията за данъчни цели, в резултат от обратното проявление на отсрочени данъчни активи, се изключват от прогнозата на бъдещите данъчни печалби, използвани за оценка на възстановимостта на тези активи;

- *МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.07.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с предоставяне на допълнително пояснение относно условията и критериите, които допускат трансфер към и от категория „инвестиционни имоти“. Още по-специално, когато обектът на трансфер са сгради в строеж при смяна на употребата им. Такива трансфери са възможни и позволени, само когато са изпълнени или респ. когато вече не са изпълнени критериите и дефиницията за инвестиционни имоти – тогава се приема, че са налице доказателства за смяната на употребата им. Промяна в намеренията или планове на ръководството не се считат за доказателство за промяна;

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 (когато това се случи) според датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди;

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на подмяната с новия стандарт е преминал през три фази: фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането; и фаза 3 Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно през м.юли 2014 г. Фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация, оценка и отписване на финансовите активи и пасиви, вкл. хибридните договори. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. Определя само две основни категории оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до промени основно в отчитането на

финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е добавената категория – с оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (за някои дългови и капиталови инструменти). **Фаза 2** Счетоводно отчитане на хеджирането – за целта е приета нова глава към МСФО 9, с която се въвежда нов модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на собствените дългове, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност на дружеството, да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. Предприятия, прилагачи МСС 39, ще могат да приемат като политика тази опция, а също така, те ще могат да продължат да прилагат изискванията за счетоводното отчитане на хеджиране на справедлива стойност на лихвена експозиция според изискванията на МСС 39, дори и след като МСФО 9 влезе в сила. **Фаза 3** Методология на определяне на обезценката - промяната предлага приложение на модела на „очаквана загуба”. Съгласно този модел всички очаквани загуби на един амортизируем финансов инструмент (актив) се признават на три етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрystalизирането на събитие, както е в сегашния модел по МСС 39. Грите етапи са: при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период или за целия живот на актива; и съответно - при настъпването на фактическа обезценка. Те определят и как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент; Поради очаквания съществен ефект от въвеждането на МСФО 9 за целия банков сектор в България, през 2016 г. в банката стартира проект за оценка на ефекта и необходимостта от промени в нейните вътрешни политики и процеси, които биха били засегнати от новия стандарт. В рамките на проекта е предвидено извършването на обучения на служителите, анализ на текущото прилагане на политики и процеси спрямо изискванията на МСФО 9, първоначално количествено изследване на очаквания ефект. На базата на тази подготовка, банката не очаква съществени промени по отношение на класификацията на финансовите й инструменти. Точният количествен ефект върху обезценката зависи от дефинираната методология за калкулиране на очакваните кредитни загуби и риск параметрите, свързани с тях. Проектът по пълното внедряване на изискванията на МСФО 9 продължава и през 2017 г.;

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11. Водещият принцип на новият стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на

всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги - отграничаемост от останалите поети ангажменти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на операцията – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Предположението е, че въвеждането на този стандарт може да доведе до следните промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди;

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти – пояснения (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тези пояснения са свързани с (а) идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) трансфера на лицензии. Също така тази промяна дава и облекчения при преминаването към новия стандарт;

- *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. - не е приет от ЕК).* Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга - МСС 17. а) Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно третиране на лизинга при лизингополучателите - за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна в при текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на практиката; б) При лизингодателите не би имало съществени промени и те биха продължили да отчитат лизингите по подобие на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, един по-подробен анализ на условията на договорите следва да се направи и от тяхна страна и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за прекласификация на

определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството на дружеството е в процес на задълбочено проучване на възможните ефекти и случаите на договори за наем и лизинг с клиенти, при които ще се наложат промени в прилаганата към настоящия момент счетоводна политика;

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) - подобрения в МСФО 12 (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК), МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) обхватът и изискванията към оповестяването по МСФО 12 са валидни и за дружества, класифицирани по реда МСФО като държани за продажба, за разпределение или като преустановени дейности; б) отменяне на някои изключения за прилагане на МСФО 1; и в) изборът на фондове за рисков капитал или други подобни предприятия относно оценката на техните участия в асоциирани или съвместни дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата, който избор може да бъде правен на база индивидуална инвестиция, при първоначалното ѝ признаване (МСС 28);

- *КРМСФО 22 (променен) – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е прието от ЕК).* Това разяснение се отнася за отчитането на трансакции или части от трансакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби) и те се третира за немонетарни. При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на трансакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на трансакцията се определя за всяко отделно плащане. Ръководството е в процес на проучване на възможните ефекти.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2016 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на банката, а именно:

- *МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – пояснения (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тези пояснения уточняват следното: (а) третирането на условията, свързани с придобиване на безусловни права при оценката и отчитането на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; (б) подход за класификация на споразуменията за плащане на базата на акции с елементи на нетен сетълмент за целите на удържане на личен данък на лицата от самото предприятие (под формата на инструменти на собствения капитал) – въвеждане на изключение от общото правило за постигане на практическо улеснение тези трансакции да се класифицират, така както щяха да се отчетат без опцията за нетен сетълмент; и (в) ново правило за отчитане при модификации на условията на трансакции за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства към акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал;

- *МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с необходимостта от синхронизиране на отчитането при компании, които издават застрахователни договори, които попадат и в обхвата на МСФО 9, като представя два подхода за отчитането на приходи или разходи при определени финансови активи – подход на наслагване и подход на отсрочване.

- *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – отложена процедура по приемане от ЕК за неопределен период).* Тази промяна възниква във връзка с непоследователност между изискванията и правилата на МСФО 10 и на МСС 28 (ревизиран 2011 г.) в случаите на трансакции от инвеститор към негово асоциирано или съвместно дружество. С нея основно се пояснява, че при трансакциите, които по съдържание са продажба или вноска на съвкупност от активи, но не са цялостен бизнес – печалбата или загубата се признава частично само до размера на дела на несвързаните инвеститори, а в случаите, когато трансакциите по същество са продажба или вноска на активи, които са бизнес по смисъла на МСФО 3 – печалбата или загубата се признава изцяло.

2.2.База за оценяване

Индивидуалният финансов отчет на банката е изготвен на база историческата цена с изключение на финансовите инструменти на разположение за продажба, които са оценени на база справедлива стойност.

2.3. Функционална валута и валута на представяне

Функционалната валута и отчетната валута на представяне във финансовия отчет на банката е българският лев. От 1 юли 1997 г. левът е фиксиран със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1:DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз от 1 януари 1999 г. фиксираното съотношение на двете валути е BGN 1.95583:EUR 1.

Банката води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

2.4.Прилагане на приблизителни оценки

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока

степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в *Приложение № 2.25*.

2.5. Консолидиран финансов отчет на банката

Настоящият финансов отчет представлява индивидуален финансов отчет, изготвянето на който се изисква, съгласно счетоводното и данъчното законодателство на Република България. Банката притежава собственост и упражнява контрол върху дъщерни дружества (*Приложение № 18*), поради което, съгласно изискванията на Закона за счетоводството в България и на основание МСФО 10 Консолидирани финансови отчети е съставило и консолидиран финансов отчет, одобрен за издаване от Управителния съвет на банката на 31.03.2017

2.6. Сравнителни данни

Банката представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.7. Валутни операции

При първоначално признаване всяка сделка в чуждестранна валута се отчита във функционалната валута (български лев), като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства и еквиваленти, кредити и вземанията, инвестиции в ценни книжа, задължения по депозити и други задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ ежедневно. Към 31 декември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделките с чуждестранна валута по курсове, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им към статия *“нетен доход от търговски операции”*.

2.8. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) на база на

принципа на начисляване за всички лихвоносни финансови инструменти до степента, до която е вероятно за постъпване на стопанските изгоди за банката и приходът може надеждно да се измери. При приходите и разходите за лихви се използва методът на ефективния доход. Ефективният лихвен процент се определя като този процент, който точно дисконтира бъдещите входящи и изходящи потоци, които се очаква да се генерират през целия живот на даден финансов инструмент или за по-кратък период, ако това е уместно, до неговата нетна цена на придобиване. При изчислението на ефективния лихвен процент се вземат предвид всички договорни условия на съответния финансов инструмент, включително такси и други вътрешноприсъщи разходи, които се отнасят пряко до инструмента и са посъщество част от ефективния лихвен процент, но без бъдещи кредитни загуби.

Приходите от лихви и разходите за лихви включват амортизация на всеки отбив или премия или други разлики между първоначалната стойност на лихвоносни инструменти и тяхната стойност на падеж, изчислявана на база ефективния лихвен процент.

Приходите от лихви включват реализирани лихвени доходи по дългови ценни книжа на разположение за продажба, лихви по депозити в други банки, договорни лихви по предоставени кредити и аванси на клиенти, дивиденди, както и такси и комисионни по предоставени кредити и аванси на клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходите за лихви се признават на принципа на начисляване и на база ефективен лихвен процент. Те включват лихвите по: привлечени депозити от банки, депозити от клиенти, както и по други дългосрочно привлечени средства.

2.9. Приходи от и разходи за такси и комисионни

Приходи от такси и комисионни за извършване на банкови услуги се признават за периода или към момента на изпълнението на услугата. Таксите и комисионните по банковите гаранции се признават на системна база през периода на съществуване на експозицията, при осигуряване на съпоставимост с разходите за оказване на услугата. Такси по кредитни ангажименти/улеснения, за които е по-скоро вероятно да се трансформират в отпуснат кредит се отлагат за признаване до отпускането и се включват при изчислението на ефективния лихвен процент. Тези такси или компоненти от такси относно ангажименти, за които е малко вероятно да доведат до отпускане на кредит, се признават за периода на ангажимента.

Разходите за такси и комисионни свързани с обслужването на ностро сметки при други банки се признават към момента или за периода на извършването на услугата, за която се отнасят.

2.10. Доходи или загуби от търговски операции

Резултатите от търговски операции включват: приходи от лихви от ценни книжа държани за търгуване, вкл. дивидентите от тях, печалбите или загубите от операции с ценни книжа държани за търгуване, печалбите или загубите от валутни операции в чуждестранна валута, както и нетната печалба или загуба от преоценки на валутни активи и пасиви.

2.11. Финансови инструменти

2.11.1. Финансови активи

Банката класифицира своите финансови активи в следните категории: "кредити и вземания" (в които се включват и паричните средства и паричните еквиваленти), "финансови активи на разположение за продажба" и "финансови активи държани до падеж". Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на банката към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно банката признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на "датата на търгуване" – датата, на която се е обвързала да закупи съответните финансови активи. Това включва сделките по регулирана рамка – покупки и продажби на финансови активи, които предполагат уреждането на сделката и прехвърлянето на активите да става по общоприет начин, установен законово или като конвенция на съответния пазар. Кредитите и авансите от клиенти са признават при прехвърляне на средствата по сметката на клиента. Съответно, банката признава задължение към клиенти при постъпване на средстава в банката.

Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата и загубата (в т.ч. за търгуване).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на банката, когато: а) правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли; или б) са прехвърлени от банката; или в) тя е поела задължение да прехвърли получените от нея парични потоци на трето лице без съществена забава като е прехвърлила съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице), или ако тя нито е прехвърлила, нито е задържала съществена част от рисковете и ползите, то тя, обаче, е прехвърлила контрола върху актива.

Ако банката продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, или е запазила контрола, тя продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава и съответното обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Финансовите активи и пасиви се нетират и нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние на банката само в случаите, когато е налице законно основание признатите суми да се нетират, както и когато съществува намерението те да бъдат уредени на нетна база или реализирането на активите и уреждането на пасивите да бъде извършено едновременно.

(а) Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Тази група финансови активи включва: парични средства по разплащателни сметки и депозити при Централната банка, вземания от банки, предоставени кредити и аванси на клиенти, други вземания. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Лихвеният доход се признава на база

ефективна лихва. Той се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината).

Кредитите и авансите, които първоначално са възникнали в банката, се признават при фактическото отпускане на паричните средства или предоставяне на друг финансов или нефинансов актив на кредитополучателите и първоначално се оценяват по справедлива стойност, която обичайно е равна на стойността на предоставените парични средства и/или други активи.

Придобитите кредити и аванси от страна на банката се признават при получаване в значителна степен на всички ползи и рискове, произтичащи от собствеността, като първоначално се оценяват по стойността на платената сума или определената справедлива стойност на прехвърления актив.

(б) Финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи на разположение за продажба са недеривативни активи, които са предназначени с такава цел или не са класифицирани в друга група. Банката класифицира като финансови активи на разположение за продажба дългови или капиталови ценни книжа, когато намерението е тези ценни книжа да се държат за неопределен период от време и същите могат да бъдат продавани при необходимост от ликвидни средства или при съществени промени в доходността или цената им.

Ценните книжа на разположение за продажба се оценяват последващо по справедлива стойност, определени чрез различни оценъчни модели: котиран пазарни цени, коригирани пазарни цени или модели, базирани на дисконтирани парични потоци.

Нереализираните печалби и загуби, произтичащи от промени в справедливата стойност на ценните книжа, класифицирани в групата „на разположение за продажба”, се признават директно в отделен компонент на собствения капитал в отчета за промените в собствения капитал през друг всеобхватен доход, докато финансовият актив бъде продаден или бъде определен като обезценен. Тогава натрупаните печалби или загуби, включени в предходни периоди в собствения капитал, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за отчетния период (в печалбата или загубата за годината) по статията *“нетен доход от търговски операции”*.

През периода на държане на дългови инструменти, класифицирани на разположение за продажба, банката признава приходи от лихви чрез прилагане на метода на ефективния лихвен процент.

Дивиденди по акции, класифицирани като финансови активи на разположение за продажба, се признават и отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия *„други доходи от дейността, нетно”*, към момента, когато се установи, че банката е придобила правото върху тези дивиденди.

При прекласификация на финансов актив от категория „държан за продажба” в категория „държан до падеж”, справедливата стойност на съответния актив на дата на прекласификацията се приема за амортизирана стойност. В следствие активът, както и всяка печалба или загуба, отчетена до датата на прекласификацията в друг всеобхватен доход се амортизира до падеж по метода на ефективната лихва.

Прекласифицията на финансови активи от категория държан за продажба в категория държан до падеж се прави само, когато е налице промяна в намерението и възможността на банката да държи този актив до падеж.

Банката не може да прекласифицира финансов актив като държан до падеж ако през текущата финансова година или през двете прехождащи я години е продавала или прекласифицирала повече от незначителна част от портфейла държан до падеж преди падежа му.

(в) Финансови активи държани до падеж

Финансови активи държани до падеж са такива недеривативни инструменти, които представляват дългови ценни книжа, с фиксирани или определяеми плащания и фиксирани матуритетни дати, спрямо които банката при тяхното придобиване има положително намерение и възможност да държи до настъпването на падежа им независимо, че същите са търгуеми на борса. Тези активи се оценяват първоначално по тяхната цена на придобиване, а последващо – по амортизирана стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с обезценка, ако има такава. Последната се представя по статия „нетни загуби за обезценка на финансови активи“.

Приходите от тях се признават и представят на база ефективен лихвен доход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „нетен доход от лихви“.

Банката може да прекласифицира актив от категорията финансови активи „държани до падеж“ в категорията финансови активи „на разположение за продажба“ и съответно до го продаде само ако: а) активът е толкова близо до падежа или датата на изкупуване (до три месеца), че промените в пазарния процент или лихва няма да имат значителен ефект върху справедливата стойност на финансовия актив; б) прекласификацията се случва, след като банката е събрала в значителна степен първоначалната главница на всички финансови активи посредством насрочени плащания или предплащания или в) прекласификацията се отнася за изолирано събитие, което е извън контрола на банката, не е повтаряемо събитие и банката не е имала разумни причини да го очаква.

Ако банката прекласифицира и продаде съществен размер от портфейла си „държан до падеж“ преди падеж или в случай, различни от посочените тогава, тя: а) престава да квалифицира книжа в категория „държани до падеж“ за следващите две години; и б) всички нейни съществуващи към момента книжа в категория „държани до падеж“ се прекласифицират в категорията „държани за продажба“ и се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност.

(г) Споразумения за репо сделки

Банката сключва договори с ценни книжа по силата на споразумения за обратна продажба/покупка на идентични книжа на предварително определена бъдеща дата по определена фиксирана цена (репо-споразумения). Закупените книжа, подлежащи на обратна продажба (обратно репо) на определена бъдеща дата не се признават в отчета за финансовото състояние. Изплатените суми се отчитат като вземания по репо-споразумения с клиенти и/или банки, обезпечени със съответните ценни книжа. Разликата между закупната цена и цената за

обратна продажба се третира като лихва и се начислява за периода на споразумението, като се прилага методът на ефективния лихвен процент.

Ценните книжа, продадени по споразумения за обратно откупуване (репо), продължават да се отчитат в отчета за финансовото състояние като активи по справедлива стойност в печалбата и загубата или като активи на разположение за продажба. Получените суми от продажбата се отчитат като задължения по репо-сделки. Разликата между продажната цена и тази на обратната покупка се третира като разход за лихва и се начислява за периода на споразумението на база на метода на ефиктивната лихва.

Обезценка на финансови активи

Всички финансови активи класифицирани в групите: “кредити и вземания”, “финансови активи държани до падеж”, “финансови активи на разположение за продажба” подлежат на преглед за обезценка. На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали са налице обективни доказателства и съществуват ли индикатори за обезценка на финансов актив или на група от финансови активи от тези категории.

(а) Кредити и вземания от банки и други клиенти

Към датата на всеки отчет за финансовото състояние банката прави преценка дали има обективни доказателства, че за дадени индивидуални кредити и вземания или група кредити и вземания със сходни характеристики и кредитен риск са налице индикатори за загуби от обезценка. За даден кредит или група кредити са налице индикатори за обезценка, когато има обективни доказателства, че е възникнала загуба от обезценка в резултат на едно или няколко събития, които са се случили след първоначалното признаване на актива и тези събития са оказали влияние върху бъдещите парични потоци от актива, като това влияние може да се оцени.

Критериите, които банката използва, за да определи дали са налице обективни доказателства за загуби от обезценка са: неспазване (забава) на договорените плащания за главницата и лихвите; значителни финансови затруднения изпитвани от длъжника и за генериране на достатъчни по размер парични потоци; нарушения на ключови условия и показатели, заложи в договора за кредит; влошаване на финансовото, пазарното и конкурентното положение на длъжника; влошаване на състоянието и качествата на обезпеченията, предоставени от длъжника; стартиране на процедури по ликвидация и/или несъстоятелност на кредитополучатели и др. подобни индикатори.

При индивидуално наблюдаваните и оценявани кредити и вземания стойността на загубата от обезценка се измерва като разликата между стойността в отчета за финансовото състояние на даденото вземане и възстановимата му стойност, която представлява настоящата стойност на очакваните парични потоци от това вземане, вкл. възстановими от гаранции и обезпечения, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент (специфични обезценки). Загубите от обезценка се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) по статия „*нетни загуби за обезценка на финансови активи*”. Лихвеният доход от обезценено вземане продължава да се начислява и признава спрямо новата му балансова стойност, след обезценка,

като се прилага ефективният лихвен процент, с който са дисконтирани бъдещите парични потоци за целите на изчислението на обезценката.

При колективно наблюдаваните и оценявани кредити и вземания стойността на загубата от обезценка се измерва на база усреднени параметри за загуба от обезценки по групи кредити със сходни характеристики и риск, които параметри са установени чрез исторически опит и статистически наблюдения и изчисления, и наблюдавани индикатори за тип длъжник, тип кредити, просрочие и тип обезпечение (колективна обезценка). Натрупаните начислявани загуби от обезценка се отчитат в специални корективни сметки. За тези компоненти на кредитния портфейл към датата на отчета за финансовото състояние, при които все още няма изкристализирани на индивидуално ниво събития за настъпила загуба от обезценка, се извършва тест за обезценка на ниво група кредити със сходни характеристики – индустрия, тип, локация, тип обезпечения, тип длъжник, цел на кредита, просрочие, и други уместни факти и обстоятелства. Загуба от обезценка се признава, когато на база на минал опит на банката, както и на нейни текущи наблюдения за тенденции на развитие на този тип група, се идентифицират такива общи събития, които се явяват индикатор за възникнали загуби - настоящите икономически условия и стопанската среда, в които оперират кредитополучателите и други фактори, които оказват влияние върху кредитния портфейл, но не са свързани с конкретна експозиция. В този случай банката признава колективна обезценка за покриване на общ кредитен риск на портфейлна основа.

Банката текущо оценява дали има обективни доказателства за обезценка по отношение на всяка конкретна кредитна експозиция независимо дали е индивидуално съществена. За целта всеки кредит се класифицира в една от следните рискови кредитни групи, приети от банката – “редовни кредити”, “кредити под наблюдение”, “необслужвани” или “загуба” в зависимост от продължителността на забава на договорените плащания на главницата и/или на лихвата и на база на анализ на финансовото състояние на длъжника, източниците за погасяване на задълженията му към банката и вида, качеството и стойността на приетото обезпечение.

Изчисленията на сумите на обезценките се извършват от банката на база вътрешно разработени политики, правила и техники.

В банката ежесечно се извършва преглед и анализ на всички кредити за оценка на рисковите експозиции, както и на кредитите, на които е направена обезценка, като се анализират всички настъпили нови събития, обстоятелства и факти. Всяка следваща промяна в размера и срока на очакваните бъдещи парични потоци, сравнени с предварителните очаквания, водят до промяна в приблизителната оценка за загубата от обезценка, като тя се счетоводно признава под формата на допълнителна загуба или възстановяване на признати загуби, и се представя в увеличение или намаление на загубите от обезценка в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „*нетни загуби за обезценка на финансови активи*”. Загубата от обезценка се намалява само при подобряване качеството на кредита, при което съществува достатъчна вероятност за своевременно събиране на главницата и лихвата в съответствие с първоначалните условия, включени в договора за заем. Последващите възстановявания или намаления на обезценки, които се дължат на събития, възникнали след тях, се отразяват като реинтегриране в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Когато един кредит е напълно несъбираем, той се отписва срещу натрупаните за него суми за загуби обезценки по корективната сметка. Такива кредити се отписват само след като всички необходими правни процедури са били направени и сумата на окончателната загуба е била установена.

(б) Финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи “на разположение за продажба” се обезценяват в случай, че съществуват обективни доказателства, които показват значителен и продължителен спад в справедливите цени на съответния актив или група активи. За финансови активи отчетени по цена на придобиване – те се обезценяват когато съществуват доказателства, че балансовата им стойност е по-висока от тяхната очаквана възстановима сума.

При дълговите инструменти банката оценява индивидуално дали са налице обективни доказателства за загуба от обезценка като следва подход, аналогичен на този при финансовите активи от категорията на „кредити и вземания” – трайни тенденции за намаления на очакваните бъдещи парични потоци и/или трайно намаление на стойността на основното обезпечение (ако има такова). Затова загубата от обезценка се явява разликата между тяхната амортизирана стойност и текущата справедлива стойност, намалена с вече признати в предишни периоди загуби от обезценка в текущата печалба или загуба. Справедливата стойност на дълговите финансови инструменти се определя на база котирани пазарни цени или по метода на дисконтирани парични потоци по текущ пазарен лихвен процент за сходен финансов актив. Лихвеният доход от обезценен финансов дългов актив на разположение и за продажба продължава да се начислява и признава спрямо новата му балансова стойност, след обезценка, като се прилага ефективният лихвен процент, с който са дисконтирани бъдещите парични потоци за целите на изчислението на обезценката. Ако в последващи периоди, възникне ново събитие, в резултат на което да се увеличи справедливата стойност на инструмента, то възстановяването на обезценката също се отчита през печалбата или загубата за годината

Доказателства за обезценка на капиталови инструменти са налице когато се наблюдава трайно и значително намаление на справедливата стойност на инструмента под цената на придобиване. Банката е приела за значително, повече от 30% спад в справедливата стойност и продължителност, повече от 6 месеца за котираните на активни пазари капиталови инструменти.

Индикатори за обезценка при капиталови инструменти, които не се котират на активни пазари са събития и факти, които могат да засегнат качеството както на контрагента, така и на държавата на контрагента. По отношение на качеството на контрагента банката анализира и следи за негативни събития, свързани с качество на активите, капитал, доходност, ликвидност, регулаторна среда, финансова среда, акционерна структура, качество на мениджмънта, продуктова диверсификация, партньорства и стратегическа значимост. По отношение на качеството на държавата, банката следи и анализира негативни събития, свързани с влошаване на икономическите условия, политически или социални сътресения, натрупване на прекомерни бюджетни, квази бюджетни и други дефицити, натрупване на публични дългове, влошаване на пазарната среда и загуба на възможност за рефинансиране на падежиращ дълг чрез финансовите пазари, обезценяване или девалвация на валутата на държавата, забрана върху плащания или доставки.

Възстановимата стойност на капиталовите инструменти се определя на база оценъчни модели, използващи метода на дисконтираните парични потоци спрямо прогнози за развитието на предприятието, издател на инструмента. В тези случаи сумата на натрупаните загуби, представляваща разликата между цената на придобиване на капиталовия инструмент и текущата му справедлива или /възстановима стойност, се прехвърля от компонента на собствения капитал в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „*нетни загуби от обезценка на финансови активи*”. Възстановяването на призната загуба от обезценка на капиталови инструменти държани за продажба не се възстановява през текущата печалба или загуба. Всички последващи увеличения на справедливата стойност се признават отново в компонент на собствения капитал, през друг всеобхватен доход.

(в) Финансови активи държани до падеж

Финансовите активи “държани до падеж” се оценяват индивидуално в случай, че съществуват обективни доказателства за обезценка. Походът за определяне на загубите от обезценка е аналогичен на този на финансови активи от категорията на „кредити и вземания”. В случай, че са налице такива доказателства, обезценката се определя като разлика между балансовата стойност (амортизираната стойност) на финансовия актив и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци.

Сумата на загубата от обезценката се признава текущо в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „*нетни загуби от обезценка на финансови активи*”.

2.11.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Банката класифицира своите задължения, дълговите инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови пасиви или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти. Банката определя класификацията на финансовите си пасиви в момента на тяхното възникване. Всички финансови пасиви притежавани от банката са класифицирани като други финансови пасиви и се отчитат по амортизирана стойност.

Финансовите пасиви на банката включват: задължения към банки и клиенти по привлечени депозити, привлечени средства по договори за кредит и други договори и други текущи задължения.

Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва.

Разходите за лихви се отчитат текущо в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) систематично за периода на инструмента.

Финансовите пасиви се отписват когато задължението по тях се уреди, отмени или насрещната страна загуби правото си на упражняване.

2.12. Лизинг

2.12.1. Финансов лизинг

Банката като лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън банката съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива, предоставен под финансов лизинг, се изписва от състава на активите на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива). Приходите от финансов лизинг се разпределят по счетоводни периоди, така че да отразяват постоянна периодична норма на възвръщаемост спрямо все още неизплатената част от нетната инвестиция на банката, свързана с лизинга и се отчитат като лихва в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) в статията *“приходи от лихви”*.

Банката като лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към банката съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти или машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска, по настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) в статията *“разходи за лихви”*.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

2.12.2. Оперативен лизинг

Банката като лизингодател

Лизингодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът на банката като лизингодател по договори за оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг и се представят в отчета за печалбата или загубата или другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) в статията *„други доходи от дейността, нетно”*.

Банката като лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията от страна на банката като лизингополучател във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за печалбата или загубата или другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга и са представени в статията „*други административни разходи*”.

2.13. Имоти и оборудване

Имотите и оборудването (дълготрайните материални активи) на банката са представени във финансовия отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите и оборудването се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Банката е определила стойностен праг от 150 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третираат като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от банката подход за последваща балансова оценка на имотите и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – цената на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Банката използва линеен метод на амортизация на имоти и и оборудване. Ползният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

	години	%
▪ Сгради	65	1,5
▪ Машини, компютърна техника и оборудване	6,7-7	15-50
▪ Инвентар	6,7	15
▪ Автомобили	4	25
▪ Подобрения на наети помещения - за срока на наемния договор		

Определеният срок на годност на оборудването се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини, съоръжения и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части или на преустройство и реконструкция, се капитализират към стойността на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от стойността на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имоти и оборудване в отчета за финансовото състояние подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната стойност в отчета за финансовото състояние, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имоти и оборудване е по-високата от двете: справедливата стойност без разходите за продажба или стойността в употреба. За определянето на стойността в употреба на активите, бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината), по статия „*нетни загуби от обезценка на нефинансови активи*”.

Печалби и загуби от продажба

Имотите и оборудването се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажба на активи се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и стойност в отчета за финансовото състояние на актива към датата на продажбата. Печалбите и загубите от продажба се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „*други доходи от дейността, нетно*”.

2.14. Инвестиционни имоти

Банката третира като инвестиционни имоти, притежавани от нея недвижими имоти, които представляват сгради и части от сгради, отдавани под наем, земи, принадлежащи към отдаваните под наем сгради и такива, придобивани и държани с трайна инвестиционна цел.

Банката придобива имоти, които са служили и като обезпечение по необслужвани кредити, като ги класифицира като инвестиционни, когато нейното намерение е да ги отдава дългосрочно под наем или заради очаквано в бъдеще нарастване на стойността на имота, поради определени негови качества и предимства.

Първоначално оценяване

Инвестиционните имоти първоначално се оценяват по цена на придобиване. Цената на придобиване на закупен инвестиционен имот включва неговата покупна цена и всички разходи, които могат пряко да бъдат отнесени към актива - професионални хонорари, комисионни за брокери, данъци по придобиване на имота и др. В първоначалната оценка се включват всички трайно прикрепени дълготрайни материални активи и други активи, без които инвестиционният имот не би могъл да осъществява предназначението си. Цената на придобиване на инвестиционните имоти, придобити като обезпечение по необслужвани кредити обичайно е цената определена на публичната продан или договорената между двете страни цена.

Последващо оценяване

Инвестиционните имоти са представени в отчета за финансовото състояние по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Последващите разходи, свързани с инвестиционен имот, се отразяват като увеличение на балансовата му стойност, когато водят до увеличаване на очакваните икономически изгоди спрямо първоначално определените. Всички други последващи разходи по поддръжката на имота се признават като текущи разходи за периода, през който са направени.

Методи на амортизация

Банката използва *линеен метод на амортизация* на сградите, включени в групата на инвестиционните имоти. Полезният живот по сградите, компоненти на инвестиционните имоти е в рамките на диапазона от 25-65 години. Земята не се амортизира.

Трансфери от и към групата "инвестиционните имоти" се прави когато има промяна в употребата на даден имот.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на инвестиционните имоти в отчета за финансовото състояние подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната стойност в отчета за финансовото състояние, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) към статията "*нетни загуби от обезценка на нефинансови активи*".

Печалби и загуби от продажба

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "инвестиционните имоти" се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към статията "*други приходи от дейността, нетно*" в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен

доход (в печалбата или загубата за годината).

2.15. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Методи на амортизация

В банката се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот по групи активи, както следва:

	Години	%
▪ Програмни продукти	5	20
▪ Лицензии	6,7	15

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) към статията “*нетни загуби от обезценка на нефинансови активи*”.

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) към статията “*други доходи от дейността, нетно*”.

2.16. Активи държани за продажба

Нефинансови активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на банката. Тези активи, обичайно, са били първоначално приети от банката като обезпечения и се придобиват в следствие от нея в резултат на замяна “дълг срещу собственост” от кредитополучатели, които не обслужват своите задължения съгласно договорните условия по кредита.

Активите, класифицирани в тази група, са налични за незабавна продажба в тяхното настоящо състояние. Те се класифицират в тази категория само тогава, когато ръководството на банката има ясни намерения и приоритети да извърши продажбата в обозримо бъдеще (до 1 година) като за целта са и започнати процедури по активно търсене на купувачи.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в отчета за финансовото състояние отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност (първоначално, цена на придобиване) и справедливата им стойност, намалена с преките очаквани разходи по продажбата. Признатата обезценка се представя към статията “*нетни*”

загуби за обезценка нефинансови активи” в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината).

Активите от тази класификационна група не се амортизират.

2.17. Активи, придобити от обезпечения

Активи, представляващи имоти и оборудване, придобити срещу дълг под формата на пълно или частично удовлетворение по даден кредит, първоначално се оценяват по цена на придобиване, включваща разходите по сделката.

След първоначалното си признаване, тези активи се оценяват по по-ниската от: тяхната балансова стойност или нетната им продажна цена.

Активите, придобити от обезпечения се представят в отчета за финансовото състояние към позицията „други активи” (Приложение № 25). Печалбите или загубите, свързани с реализацията на тези активи се представят в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината) по статия „други доходи от дейността, нетно”.

2.18. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции или дялове в дъщерни дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, вкл. преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от банката инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) по статия „нетни загуби от обезценка на нефинансови активи”.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината) по статия „други доходи от дейността, нетно”.

2.19. Провизии и условни задължения

Провизии се признават когато банката има настоящо конструктивно или правно задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно че уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на отчета за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

Условните задължения са задължения възникнали в резултат на минали събития,

съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от банката или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Същите не се признават в отчета за финансовото състояние, но подлежат на специално оповестяване (*Приложение № 32*).

Банката предоставя в хода на обичайната си дейност банкови гаранции с характер на заместител на кредит, гаранции за добро изпълнение, тръжни, митнически гаранции, акредитиви на своите клиенти. Тя ги третира като условни ангажименти до настъпване на събитие, което води до възникване на реално задължение за нея да направи плащане към контрагент на нейния клиент, в чиято полза е издадена съответната гаранция. Такова събитие е предявяване към банката за плащане на поетия ангажимент. В тези случаи банката признава размера на гарантираната сума като балансов дълг.

2.20. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения със служителите в банката се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за печалбата или загубата или другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет банката прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на банката като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсия", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между

работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от банката в качеството ѝ на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към банката няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от банката вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда банката в качеството ѝ на работодател в България е задължена да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, в статията „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет банката назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото банка.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, банката като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Банката признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.21. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на банката са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2016 г. е 10 % (2015 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на банката към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (РБългария), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31.12.2016 г. отсрочените данъци върху печалбата на банката са оценени при ставка, валидна и за 2017 г., която е в размер на 10% (31.12.2015 г.: 10%).

2.22. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до 3 месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения.

2.23. Акционерен капитал и резерви

Банката е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на банката. Акционерите отговарят за задълженията на банката до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Акционерният капитал представлява неподлежащия на разпределение капитал на банката и е представен по номиналната стойност на издадените акции.

Банката е задължена да формира **Фонд Резервен (законов резерв)**, съгласно изискванията на Търговския закон от разпределение на печалбата (*Приложение 30*).

Резервът по финансови активи на разположение за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката. Преоценъчният резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, когато финансовите активи се продадат или при наличие на трайни и продължителни обезценки.

Дивиденди върху обикновените акции се признава като задължение и се намалява за сметка на натрупаните печалби, когато има решение на Общото събрание на акционерите.

2.24. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на банката се оценяват и представят на повтаряща се база и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са:

а) за целите на оценката и представянето по справедлива стойност във финансовия отчет:

✓ *финансови инструменти* - ценни книжа на разположение за продажба.

б) за целите на оповестяването по справедлива стойност във финансовия отчет:

✓ *финансови инструменти* - ценни книжа, държани до падеж; вземания от банки; предоставени кредити и аванси на клиенти; задължения към банки и задължения към клиенти;

✓ *нефинансови активи* - инвестиционните имоти; активи държани за продажба.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден

актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които банката задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

В банката са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви.

Банката прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация.

Тя използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирувани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци.

При наличие на активен пазар, банката използва директни котирувани (некоригирани) цени за определяне на справедливата стойност на съответния финансов инструмент.

В случаите, когато пазарът за даден финансов инструмент не е активен, банката установява справедливата стойност, използвайки определена техника за оценка. Техниките за оценка включват използване на скорошни преки сделки между информирани, съгласни страни (ако има такива), справка с текущата справедлива стойност на други инструменти, които са сходни по същество, дисконтирани парични потоци и модели с цени на опции. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за банката оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка разумно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент. Банката проверява техниките за оценка и тества валидността им, използвайки цени от явни текущи пазарни транзакции със същия инструмент или основани на други налични явни пазарни данни.

Справедливите стойности отразяват кредитния риск на инструмента и включват корекции за отчитане на кредитния риск на банката и на отсрещната страна при необходимост. Оценка на справедливата стойност, получена от модели, се коригира според всички останали фактори, като ликвиден риск или несигурност на модела, до степента, в която според банката трето лице, участващо на пазара, би ги взело под внимание при оценяване на сделка.

Определянето на справедливата стойност на нефинансови активи се прилага периодично (ежегодно). При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти за целите на оповестяване във финансовия отчет, банката използва експертната на външни независими лицензирани оценители. Изборът на оценители се прави на база следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и съответните отговорни лица на банката. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от банката. Справедливата стойност на активите, държани за продажба е договорената продажна цена между банката и съответния купувач.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

Банката прилага справедлива стойност и от трите нива на йерархията.

За активите и пасивите, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, банката прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, банката групира съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на съответното йерархично ниво на справедливата стойност (*Приложение № 2.25.2.1 и Приложение № 2.25.2.2*).

2.25. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на банката. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени както следва:

2.25.1. Загуби от обезценка на кредити и аванси

Към датата на всеки отчет банката извършва преглед на своите кредитни портфейли с цел да установи наличие и изчисли загубите от обезценката. При определяне на това дали да се признае загуба от обезценка в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (печалбата или загубата за годината), ръководството на банката преценява дали са налице и

какви са видимите индикатори и данни като обективни доказателства, които да посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от кредитния портфейл като цяло, или респективно намаление, свързано с конкретен кредит от този портфейл. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на кредитополучателите от определена група или от конкретен кредитополучател, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за дадена група/вид кредити. При анализа на рисковете от загуби от обезценка и несъбираемост кредитите се групират в рискови кредитни групи при три основни критерии: финансово състояние и финансови резултати, вкл. възможности за генериране на собствени парични потоци, проблеми в обслужването, вкл. просрочие на лихви и падежирани главници и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация.

При определянето на схемата на бъдещите парични потоци, ръководството на банката използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск (колективна обезценка). Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуални кредити, като се взема предвид и качеството на обезпеченията (специфична обезценка). Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и времето на получаване на бъдещите парични потоци, се преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби (*Приложение № 8*).

2.25.2. Определяне на справедлива стойност

2.25.2.1. Определяне на справедлива стойност на финансови инструменти

а) финансови инструменти, оценявани по справедлива стойност във финансовия отчет

Притежаваните от банката ценни книжа на разположение за продажба, представляващи: а) дългови ценни книжа с фиксирани или определяеми плащания и фиксирани матуритетни дати (държавните ценни книжа - облигации); б) корпоративни акции или дялове в капитала на други дружества и предприятия (малцинствено участие) и в) корпоративни облигации, се оценяват и представят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност (Ниво 1). Възприетата от банката политика на оценяване предвижда определяне на средна цена между котировки „купува” и „продава” за последния работен ден от отчетния период (година), публикувани от международна информационна система в областта на финансовите инструменти, като се елиминират най-високата и най-ниската котировка (екстремни стойности).

б) финансовите инструменти, които не се оценяват по справедлива стойност във финансовия отчет

Банката категоризира финансовите инструменти, които не се оценяват по справедлива стойност във финансовия отчет, но за които се изисква оповестяване на справедливата стойност в следните категории: *парични средства и вземания от Централната банка; вземания от банки; предоставени кредити и аванси на клиенти; ценни книжа, държани до падеж; други финансови активи, задължения към банки, задължения към клиенти и други финансови пасиви*. Банката определя справедливата стойност на тези групи финансови активи

и пасиви, като са използвани следните техники и предположения:

Парични средства и вземания от Централната банка

Тази позиция включва парични средства в брой и наличности по разплащателни сметки в БНБ, включително минимални задължителни резерви.

Справедливата стойност на паричните средства в брой съвпада изцяло с тяхната балансова и номинална стойност. За тази позиция, банката класифицира справедливата ѝ стойност в Ниво 1 от йерархията на справедливата стойност.

Справедливата стойност на наличностите по разплащателни сметки в БНБ, включително минималните задължителни резерви е близка или съвпада с балансовата (амортизираната) им стойност. Банката класифицира тези позиции в Ниво 2 от йерархията на справедливата стойност.

Вземания от банки

Вземанията от банки включват междубанкови депозити и ностро сметки.

Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет до 3 месеца, съвпада или е близка с тяхната балансова (амортизирана) стойност.

Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет над 3 месеца е определена чрез метода на дисконтираните парични потоци при прилагане на осреднени актуални лихвени проценти, котираны на паричния пазар за инструменти с подобен риск и матуритет.

Банката класифицира вземанията от банки в Ниво 2 от йерархията на справедливата стойност.

Предоставени кредити и аванси на клиенти

Предоставените кредити и аванси на клиенти са представени нетно, след приспадане на начислената обезценка. Определянето на справедливата стойност на кредитите и аванси на клиенти се базира на оценъчни модели, като техники на дисконтирани парични потоци и е класифицирана от банката в Ниво 3 от йерархията на справедливата стойност.

Входящите данни за оценъчните техники включват очаквани парични потоци за живота на кредита и осреднени лихвени нива за съответната срочност и валута, публикувани от БНБ. За кредити, класифицирани като загуба, банката признава за справедлива стойност дисконтираната балансова стойност на кредита.

Ценни книжа, държани до падеж

Справедливата стойност на ценните книжа, държани до падеж, представляващи дългови ценни книжа с фиксирани или определяеми плащания и фиксирани матуритетни дати (държавните ценни книжа – облигации и корпоративни облигации), се базира на осреднени пазарни котировки на активен пазар и е класифицирана в Ниво 1 от йерархията на справедливата стойност. Тя е определена от банката като средна цена между котировки

„купува” и „продава” за последния работен ден от отчетния период (година), публикувани от международна информационна система в областта на финансовите инструменти, като са елиминирани най-високата и най-ниската котировка (екстремни стойности).

Други финансови активи

Другите финансови активи основно включват вземания по договор за наем и разплащания по картови транзакции.

Справедливата стойност на тези позиции съвпада или е близка с тяхната балансова (амортизирана) стойност, доколкото характерът им е краткосрочен.

Банката класифицира *другите финансови активи* в Ниво 3 от йерархията на справедливата стойност.

Задължения към банки

Задълженията към банки включват получени депозити и привлечени средства под формата на кредити.

Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет *до* 3 месеца, съвпада или е близка с тяхната балансова (амортизирана) стойност.

Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет *над* 3 месеца се базира на дисконтираните парични потоци при прилагане на осреднени лихвени проценти, котиран на паричния пазар за инструменти с подобен риск, валута и матуритет.

За тези активи банката класифицира справедливата им стойност в Ниво 2 от йерархията на справедливата стойност.

Задължения към клиенти

Задълженията към клиенти включват привлечени средства от физически, юридически лица и общини под формата на срочни депозити и разплащателни сметки.

Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет до 3 месеца, съвпада или е близка с тяхната балансова (амортизирана) стойност. Справедливата стойност на позициите с плаващ или фиксиран лихвен процент и оригинален матуритет над 3 месеца е изчислена чрез използване на техниката на дисконтираните парични потоци при прилагане на осреднени лихвени проценти за съответната срочност и валута, публикувани от БНБ.

За тези активи банката класифицира справедливата им стойност в Ниво 2 от йерархията на справедливата стойност.

Други финансови пасиви

Другите финансови пасиви основно включват преводи за изпълнение, гаранции по договор за цесии и акредитиви и начисления по приблизителни оценки.

Справедливата стойност на тези позиции съвпада или е близка с тяхната балансова (амортизирана) стойност, доколкото характерът им е краткосрочен.

ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2016 ГОДИНА

Банката класифицира *другите финансови пасиви* в Ниво 3 от йерархията на справедливата стойност.

Таблицата по-долу представя балансовите и справедливите стойности на финансовите инструменти, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности.

Към 31.12.2016 г.		Балансова стойност					Справедлива стойност			
Приложение		Държани до падеж	Кредити и вземания	На разположение за продажба	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
		BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност										
Ценни книжа на разположение за продажба	16	-	-	40,871	-	40,871	40,871	-	-	40,871
Общо		-	-	40,871	-	40,871	40,871	-	-	40,871
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност										
Парични средства и вземания от Централната банка	13	-	132,492	-	-	132,492	17,267	115,225	-	132,492
Вземания от банки	14	-	45,966	-	-	45,966	-	45,966	-	45,966
Предоставени кредити и аванси на клиенти	15	-	356,854	-	-	356,854	-	-	359,775	359,775
Ценни книжа държани до падеж	17	96,871	-	-	-	96,871	102,026	-	-	102,026
Други финансови активи	25	-	741	-	-	741	-	-	741	741
Общо		97,871	536,053	-	-	632,924	119,293	161,191	360,516	641,000
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност										
Задължения към банки	26	-	-	-	10,014	10,014	-	10,014	-	10,014
Задължения към клиенти	27	-	-	-	620,767	620,767	-	620,735	-	620,735
Други финансови пасиви	29	-	-	-	1,483	1,483	-	-	1,483	1,483
Общо		-	-	-	632,264	632,264	-	630,749	1,483	632,232
Към 31.12.2015 г.										
Към 31.12.2015 г.		Балансова стойност					Справедлива стойност			
Приложение		Държани до падеж	Кредити и вземания	На разположение за продажба	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
		BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност										
Ценни книжа на разположение за продажба	16	-	-	58,734	-	58,734	58,734	-	-	58,734
Общо		-	-	58,734	-	58,734	58,734	-	-	58,734
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност										
Парични средства и вземания от Централната банка	13	-	62,347	-	-	62,347	19,018	43,329	-	62,347
Вземания от банки	14	-	49,097	-	-	49,097	-	49,097	-	49,097
Предоставени кредити и аванси на клиенти	15	-	326,035	-	-	326,035	-	-	326,021	326,021
Ценни книжа държани до падеж	17	117,342	-	-	-	117,342	124,346	-	-	124,346
Други финансови активи	25	-	580	-	-	580	-	-	580	580
Общо		117,342	438,059	-	-	554,401	143,364	92,426	326,601	562,391
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност										
Задължения към банки	26	-	-	-	5,008	5,008	-	5,008	-	5,008
Задължения към клиенти	27	-	-	-	570,623	570,623	-	569,657	-	569,657
Други финансови пасиви	29	-	-	-	3,859	3,859	-	-	3,859	3,859
Общо		-	-	-	579,490	579,490	-	574,665	3,859	578,524

2.25.2.2. Определяне на справедливата стойност на нефинансови активи

а) справедлива стойност на активи, държани за продажба

Справедливата стойност на активите, държани за продажба е определена от банката на база очаквана продажна цена на съответните активи, за които съществува висока степен на сигурност, че те ще бъдат реализирани в краткосрочен период (до 1 година). Активите за продажба са категоризирани в Ниво 3 от йерархията на справедливата стойност.

б) справедлива стойност на инвестиционни имоти

Справедливата стойност на инвестиционните имоти е изчислена със съдействието на външни за банката, независими лицензирани оценители. Категоризирана е като справедлива стойност от Ниво 3 на база входящите данни за използваната техника за оценяване. Определената справедлива стойност представлява сумата на претеглените стойности в резултат на прилагането на отделни методи за оценка. Използвани са следните техники и методи на оценка: пазарен подход, приходен подход и разходен подход. Значимите ненаблюдаеми входящи данни при определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти включват: разходи за стопанисване на имота, определен като процент от brutния му годишен приход; норма на възвръщаемост на приходите от имота; коригиращи коефициенти по отношение на аналогични пазарни сделки.

Таблицата по-долу представя балансовите и справедливите стойности на нефинансовите активи, класифицирани в ниво 3 от йерархията на справедливите стойности:

Нефинансови активи	Приложение	Балансова	Справедлива
		стойност	стойност
		31.12.2016	Ниво 3
		BGN '000	31.12.2016
			BGN '000
Инвестиционни имоти	19	15,475	16,719
Общо		15,475	16,719
Нефинансови активи	Приложение	Балансова	Справедлива
		стойност	стойност
		31.12.2015	Ниво 3
		BGN '000	31.12.2015
			BGN '000
Инвестиционни имоти	19	13,871	15,850
Активи държани за продажба	23	4,995	4,995
Общо		18,866	20,845

2.25.3. Актюерски изчисления

За определянето на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани актюерски тип изчисления, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които ръководството е приело за разумни и адекватни за банката (*Приложение № 29*).